

המקורנים

בס"ד גליון לז' פרשת שלח התשע"ט

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורנים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

דשרני קרבנך

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

~ לא להיות 'מרגל' ~

ביאור הפשט

א. **מרגלים:** מבואר בדברי הרמב"ן והאור החיים הקדוש, שיש שני מיני 'מרגלים'. יש מרגלים שהולכים לבדוק באיזה דרך כדאי להיכנס ולכבוש, ויש מרגלים שהולכים לבדוק אם היא ארץ טובה או לא.

יהושע שלח מרגלים מהמין הראשון, לראות כיצד לכבוש את הארץ. וגם כוננת משה הייתה לכך. אבל הם התכוונו למין השני של מרגלים – לבדוק אם היא ארץ טובה, וזה אינו טוב, כי היה להם להאמין שאם השם יתברך נותן להם זאת במתנה, וגם אומר בפירוש שהיא ארץ טובה, הרי שכך הוא.

והנה יש חילוק בין שני מיני המרגלים, שהראשון אינו הולך לרגל את כל הארץ, אלא רק את העיר הראשונה שבדעתם לכבוש, ואחר כך ירגל את העיר השניה וכן לעולם, וכמו שהיה אצל יהושע. ואילו כאן ביקשו להפוך את כל הארץ. אמנם, היה להם תירוץ לזה, שהכנענים מחביאים כעת את כל אוצרותיהם, וכשייכנסו לארץ לא ימצאו אותם, ולכן רצונם ללכת לרגל ולראות היכן הם 'חופרים' ומטמינים את האוצרות, ולכן קראו לזה 'זיהפרו לנו את הארץ'. (אור החיים).

ב. **צדיקים:** בדברי האור החיים הקדוש מבואר, שהם בעצמם היו צדיקים, אבל מאחר שנעשו 'שלוחים' של עם ישראל, שכונתם לא הייתה לטובה – הרי ש'כה המשלח בשליח, ונכנס בהם ארס ונפגמה כשרותם. ויש ללמוד מכך, עד כמה יש כח לשליחות, לטוב ולמוטב.

ובוהר הקדוש מבואר שידעו שכשייכנסו לארץ ישראל, כבר לא יהיו נשיאים, ולכן הייתה להם נגיעה. ובספרים מבואר על דרך זה, שידעו שבכניסתם לרץ ישראל, כבר לא יאכלו מן ולא יהיה להם ענני כבוד, אלא יצטרכו להתעסק איש עם גפנו ותאנתו, והעדיפו להמשיך את המצב הרוחני של המדבר, ולא ליפול למצב הגשמי של ארץ ישראל.

ג. **משה רבינו:** כפי הנראה, משה רבינו ידע כוונתם הרעה, אלא שלא היה לו ברירה והיה מוכרח להניח להם ללכת, כי אם לאו, ייראה כאילו הוא חושש להראותה להם. וכעין זה מבואר באור החיים הקדוש שמוזה הטעם לא מנע אותם השם יתברך, כי גלוי לפניו שבלא זה 'הייתה מהומה גדולה יותר'. ולכך התפלל לפחות על יהושע שלא ייכשל.

והטעם שלא התפלל על אחרים. נראה מזה שהיכולת לפעול על אדם להצילו תלוי במידת התקרבותו אל הצדיק. ומחמת שיהושע היה משרתו היה יכול להתפלל עליו אבל לא על אחרים. וכלב הבין זאת ולכן הלך להתפלל על קברי אבות, וכזה קרב עצמו אליהם ויכלו לפעול עבורו.

ד. **הוצאת דיבה:** בפשטות, כל מה שסיפרו היה אמת, ומשה רבינו בעצמו אמר את אותם הלשונות (בפרשת דברים) 'ערים גדולות ובצורות בשמים, עם גדול ורם בני ענקים, מי יתייצב לפני בני ענק'. אלא שהיטו את 'מסקנת הדברים', ונתנו להם להבין שמחמת שאלו הם הפרטים, לכן אי אפשר לעלות לארץ ישראל ולכבוש אותה. ובאמת אינו כן, כי אמנם כל הפרטים הם אמת, אבל הקב"ה נותנה להם ויעשה עמהם נסים.

פרשת שלח היא הפרשה הרביעית בחומש במדבר, שהוא החומש הרביעי. אבל הוא גם כן תחילת הספר 'השישי', כי חומש במדבר נחלק לשלשה ספרים; הראשון עד 'זיהי בנסוע', השני 'זיהיה בנסוע', והשלישי לאחר מכן. החלק הראשון מתאר את המצב 'לכתחילה' של המשכן והדגלים והשראת השכינה, והחלק השלישי מתאר את הניסיונות שהיו לדור המדבר [וכדי להפסיק, יש פרשה באמצע של 'זיהי בנסוע']. ובסדר זה של ניסיונות המדבר, פרשה זו היא ממש בתחילתה.

בפרשה זו עומדים ממש בכניסה לארץ ישראל ולתיקון העולם. ובבת אחת התהפך הכל, ונגזר עליהם להישאר ארבעים שנה במדבר, ונגזרה כביה לדורות של הורבן שתי בתי מקדשות, וכל הגלויות והצרות שסבלנו עד הנה. ומובן מזה, שיש כאן עניין יסודי מאוד, שבשבילו קבלנו עונש חמור כל כך. ואם כן, מדה טובה מרובה, שאם נזכה להתנהג באופן הראוי – נזכה לכל הגאולות ולכל הישועות.

וכמובא במזמור 'לכו נרננה' [שאמרו משה רבינו, ונוהגים לאומרו בקבלת שבת, יחד עם כל המזמורים של הגאולה]: 'אל תקשו לבככם כמריבה, כיום מסה במדבר', שהפסוק מזהיר אותנו שבכדי לזכות לגאולה, עלינו להיזהר שלא להתנהג כמו שהתנהגו דור המדבר, והסיבה שהם התנהגו כך 'ואומר, עם תועי לבב הם, והם לא ידעו דרכי', דהיינו שלא הבינו מהי הדרך הנכונה, ולכן 'אשר נשבעתי באפי אם יבואו אל מנוחתו', ומוזה בעצמו דורשים הו"ל (סנהדרין קי:), 'שאם יבואו, כלומר, אם ילמדו מהי הדרך הנכונה וילכו בה – אזי כן נזכה לבוא 'אל מנוחתו' [ולכן אין זה מזמור של פורענות, אלא של תקוה וגאולה].

התמיהות בפרשה

א. 'שלח לך' ופירש רש"י 'לדעתך, אני איני מצוה אותך'. האם שליחת מרגלים היא דבר טוב או לא. אם אינו טוב – מדוע שלח משה וגם יהושע מרגלים, ומדוע לא מנע זאת הקב"ה. ואם היא דבר טוב – מפני מה לא ציוה אותו השם יתברך על זה.

ב. 'כולם אנשים, ראשי בני ישראל המה', ופירש רש"י 'צדיקים היו באותה שעה'. אם כן, מה גרם להם להשתנות.

ג. 'זיקרא משה להושע בן נון יהושע', ופירש רש"י 'ז' – יושיעך מעצת המרגלים'. האם משה רבינו ידע כוונתם הרעה או לא. אם ידע, מפני מה שלח אותם, ואם לא, מפני מה התפלל על יהושע [ואם התפלל, מדוע לא התפלל על כלב, ועל כולם].

ד. 'זימרו לו ויאמרו', האם סיפרו אמת או שקר, אם סיפרו אמת, מה טענה יש עליהם והרי לכך נשלחו, ואם סיפרו שקר, מדוע לא הכהישום משה ויהושע.

ה. מהי עיקר הטא המרגלים, שעל זה נגזר גזירה נוראה כזאת, ומה התיקון לזה.

ובדברי הרמב"ן מבואר, שהיו שני חלקים בסיפורם. בתחילה, כשהיו בפני משה, התביישו לשקר וסיפרו רק דברי אמת [אלא שהוסיפו תיבת 'אפס', שמתה לגמרי את מסקנת הדברים, וכאמור]. ואחר כך כשהלכו לאוהליהם, החלו לספר דברי שקר: 'ארץ אוכלת יושביה היא' וכו'. ואז מאנו כולם ללכת. ולכן מוכיח אותם משה בפרשת דברים יז' וישבו אותנו דבר ויאמרו, טובה הארץ אשר ה' אלוקינו נתן לנו, ולא אביתם לעלות, כי הוא לא שמע את הוצאת הדיבה שאמרו אחר כך].

ה. **החטא:** עיקר החטא שלהם היה לשון הרע, שהוא שקול כנגד שלשה עבירות ומגדיל עבירות עד לשמים (כמבואר בערבין טז, ובאריכות בספר 'שמירת הלשון'). אמנם זה גופא צריך להבין מפני מה חמור כל כך עון זה, ומה התיקון לזה.

ביאור הפנימיות

להבנת העניין, יש לבאר תחילה מהי מהותה של 'ארץ ישראל'. בפשטות, היא מקום המיועד למגוריהם של עם ישראל. אבל בוודאי אין זה סוף העניין, שהרי כל התורה סובבת סביב מעלת ארץ ישראל; שבע פעמים קבלו האבות הקדושים הבטחה על זה, ואף כריתת ברית; יציאת מצרים – היא כדי לבוא לארץ ישראל. הגלות – היא היציאה מארץ ישראל, והגאולה – היא לשוב לארץ ישראל. ובקיצור: הכל סובב סביב 'ארץ ישראל'.

אם כן, יש כאן עניין מהותי. ובאמת מבואר במשנה 'עשר קדושות הן, והראשונה שבהם היא 'ארץ ישראל' שיש בה קדושה מיוחדת, ובתוכה נמצאים גם שאר תשע הקדושות, שהם ירושלים ובית המקדש וכו' עד קודש הקדשים. וצריך להבין מהי קדושתה המיוחדת של ארץ ישראל, והאם כל אחד שנמצא בארץ ישראל זוכה לכך, ואם לאו, איך כן זוכים לזה. והעניין יבואר על פי המבואר בליקוטי מוהר"ן (ח"א סימן ז, וח"ב סימן ז).

'ארץ' או 'ישראל'

ארץ ישראל היא מקום שיש בו סתירה מובהקת: מצד אחד – על פי דרך הטבע, אי אפשר להיות בה בשום אופן. כי היא מקום שאין גשמים יכולים לרדת בה כלל [כמו שבמצרים אין גשמים, ושניהם הרי באותו אזור], וגם ניכר בחוש שמאד קשה להתקיים בארץ ישראל, יותר מכל מקום אחר בעולם, כי בדרך הטבע אין בה קיום לשום אדם.

ומצד שני – כל השפע מגיע לארץ ישראל, ששם 'עניי ה' אלוקים בה', והיא 'שותה תחילה' וכל העולם אינו שותה אלא מ'התמצית' של ארץ ישראל. וגם זה ניכר בחוש, שבסופו של דבר הכי הרבה שפע יש דווקא בארץ ישראל. וידוע שכל האילנות שגדלים בכל מקום בעולם, וכל מיני שפע שיש באיזה מקום – כולם נמשכים דרך גידים וצינורות דקים מארץ ישראל וירושלים, ושלמה המלך שידע להבחין בכך, נטע כל מיני אילנות וכל מיני שפע – כאן בארץ ישראל.

והסתירה הזאת נמצאת בשמה 'ארץ ישראל'; מצד אחד – היא 'ארץ' יותר מכל מקום אחר בעולם, דהיינו מקום מגושם ויבש שאינו יכול להצמיח ולהוליד שום שפע. ומצד שני היא 'ישראל' יותר מכל מקום אחר בעולם, שכל השפע – הגשמי והרוחני – מושפע רק אלו, ורק ממנו נמשך שיריים לכל העולם.

אמונה – בלי השפע

והתשובה לסתירה הזאת היא: אמונה. אמונה היא הכלי שמצד עצמו אין בו כלום, אבל הוא הכלי שמכיל את כל השפע.

ואמנם בכל העולם יכולים להיות בטעות בלי אמונה, כי נדמה כאילו יכולים להצמיח ולהשיג בעצמם, ויש באמת כוחות הטבע שהשם יתברך טבע שם, שיכולים לקבל שפע גם בלי אמונה, אבל הוא שפע מאד מאד מצומצם, כי אין לו כלים.

אבל בארץ ישראל – אי אפשר להיות בכלל בלי אמונה, כי בלי אמונה אין כלום, אפילו לא מה שיכולים לקבל בכוחות הטבע, כי אין כוחות הטבע בארץ ישראל. ולכן **מוכרחים** להיות עם אמונה, ואז, יש כלי גדול ורחב לקבל כל השפע שבועולם.

וזה גדול המתנה של ארץ ישראל – המתנה של האמונה. כי רק מי שיש לו אמונה היוו חיים, וכל יהדותנו וכל התורה – הוא רק כדי לבוא לאמונה, שהיא התמצית והתכלית של כל התורה, כמו שכתוב 'כל מצוותיך אמונה', ואמרו חז"ל 'בא חקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה'. דהיינו להכיר את מציאותו יתברך בעולם, כמבואר בזהר הקדוש (בהרבה מקומות) שכל המצוות הם רק 'עצות' בכדי לזכות לדבר העיקרי שהוא 'בגין דישתמודעין ליה' (ראה ליקוטי מוהר"ן לז).

וכדי שבהכרח נבוא לאמונה, קבלנו מתנה גדולה ויקרה שהיא ארץ ישראל. שהיא המקום היחיד בעולם – שאי אפשר להיות בו אלא עם אמונה, ומי שאין לו אמונה אין לו קיום בארץ ישראל, ועל ידי זה נזכה בהכרח להגיע לאמונה. ולכן, הגלות שהיא חסרון אמונה, מתבטאת ביציאה מהארץ, והגאולה שהיא תיקון האמונה – היא לחזור לארץ ישראל.

מרגלים – סתירה לאמונה

וכאן היתה עיקר טעות המרגלים. כי הם הלכו לראות את ארץ ישראל איך היא נראית – והאמת, שהיא נראית גרוע מאד, וזה בעצמו היא מתנתה. כי המתנה אינה כפי שהיא נראית, אלא כפי מה שהיא מכריחה את האדם להיות, דהיינו להגיע לאמונה שזה עיקר המתנה.

והיו צריכים להבין זאת, ולכן אמר השם יתברך 'זיתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל', כלומר, שיסתכלו על כך שכל הסיפור של ארץ ישראל הוא 'אשר אני נותן', שהשם יתברך מתגלה בתוכה, ומגלה איך שהוא מנהיג את הכל בדרך הטבע אלא בהשגחה גלויה. ואם כן, אדרבה, דווקא משום שקשה לכבוש אותה, ודווקא משום שקשה להיות בה והיא 'ארץ אוכלת יושביה' – דווקא משום כך, מוכרחים לבוא לאמונה, ואז מתגלה יותר השם יתברך, שזה עיקר הטוב.

וזה היה כל הויכוח בין המרגלים לבין יהושע וכלב. הם לא התווכחו על הפרטים אם הם נכונים – אלא רק על המסקנא. שהמרגלים הסיקו מכך שאי אפשר ללכת לשם, לכבוש אותה ולחיות שם, ויהושע וכלב טענו שאדרבה 'טובה הארץ מאד מאד, אם הפיץ בנו ה', והביא אותנו אל הארץ הזאת, כלומר שבוודאי נוכל לכבוש אותה ולחיות בה, ודווקא שם נזכה לאמונה שהיא תשוקתנו והמדת לבנו.

'דעת' או 'מרגל'

והטעם שמעו בכך, הוא משום שהם לא היו שייכים לסוג העבודה של ארץ ישראל, ולכן לא היו אמורים להיות נשיאים בארץ ישראל אלא רק במדבר. הם הורגלו לכך שקרבת ה', היא על ידי השגות רוחניות מתוך מצב של מן באר וענני כבוד, שהיא דרגה של 'דרי מעלה', ולא הבינו שעיקר הנחת רוח היא דווקא מתוך מצב של ארץ ישראל, שבו יש עליות וירידות, לפעמים 'דרי מעלה' ולפעמים 'דרי מטה', לפעמים 'דעת' ולפעמים 'אמונה'.

וזה עיקר החטא שלהם, שהלכו על דעת עצמם והיו 'מרגלים'. כלומר, במקום לקבל את הדעת של משה רבינו, שהוא מאיר את הדעת האמתית שיש תכלית שנעשה דווקא מתוך השילוב של 'דרי מעלה' ו'דרי מטה' [וכמו שאמר הקב"ה 'שלא לך – לדעתך', היינו שילכו עם הדעת שלך], הלכו על דעת עצמם, והחליטו מה צריך להיות ומה הם רוצים לראות [כמו שאמרו חז"ל 'שהקדימו פה לעיני ואכ"מ].

III המשך המאמר בעמוד ה

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ד'

הערת מערכת: כמדור זה 'נלך' עם כל תורה תקופה קצרה עד שנצטרף לחבורת 'תמימי דרך' העולמית האוחזים כעת בתורה זו

הערות וביאורים || פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

המלכות שבו אל ה', וזוהו הוא מקרב ומחבר גם את כללות המלכות עם ה' ונעשה בחינת ייחוד הוי"ה אלקים.

[ד] ויבשרו על כל זאת נקרא ודיעה שלמה, פי עקר הדעת היא אחרות של חסד וגבורה, זה נקרא דעת, הינו שלא יחלק בין חסד לדין, ויברך על כלם "הטוב והמטיב". וזה נקרא: "ה' אחד ושמו אחד" כמאמר חכמינו, וזרונם לברכה, שלעתיד יהיה אחרות גמורה, שיהיה בלוי הטוב והמטיב:

וזה ה' אחד, ושמו זה בחינת א-להים מלכות, כמו שכתוב (שמואל ב' ח): "ויעש דוד שם" אחד גימטריא אהבה, הינו הן ה' שהוא רחמים, הן שמו שהוא בחינת א-להים, בחינת דין כלם לטובתך מחמת אהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותך, כמו שכתוב (משלי ג): "את אשר יאהב ה' יוכיח" וכתוב (עמוס ג): "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה, על כן אפקוד עליכם עונותיכם".

הן רחמים הן דין כולם לטובתך מחמת אהבה שהקב"ה אוהב אותך

בזה מסיים לבאר את העניין בכללות שעי"י שמעלה את המלכות לבחי הוי"ה ע"י וידוי דברים, בזה זוכה לדיעה שלימה שהוא הידיעה שהן ה' והן אלקים הכל לטובה, וזה ה' אחד ושמו אחד דהיינו הן ה' שהוא רחמים הן שמו שהוא אלקים [כי עיקר התגלות שמו הוא שם אלקים שהוא התגלות אלקותו, אבל שם הוי"ה הוא שם השורש ואינו מתגלה לנו, ומחמת זה עצמו א"א לנו לומר שם זה בפירוש רק שם אדני' שהוא ג"כ בחי' מלכות בחי' אלקים כמובא], הכל הוא אחד כי הכל הוא חסד וטובה, וכמו שפירשו חז"ל את הפסוק הזה וזהו מרומז ג"כ בתיבת אחד שהוא גמטריא אהבה [וכבר נתבאר באות א דברי חז"ל על פסוק הזה וקשר הדברים לפירוש רבינו ז"ל בזה].

ביאור הפסוקים

ומביא רבינו על עניין זה - שגם הייסורים והדינים הם לטובה - שני פסוקים, פסוק אחד כי את אשר יאהב ה' יוכיח, וכמובא בגמ' [ברכות דף ה ע"א] פסוק זה על עניין ייסורים של אהבה, יעו"ש באריכות בכל הסוגיא והפסוק השני הוא רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם עונותיכם, והכוונה היא להמבואר בגמ' בע"ז [דף ד ע"א] ששאלו אטו משום שהקב"ה אוהב אותנו מחמת זה פוקד עלינו עונותינו, אלא 'משל למה הדבר דומה, לאדם שנושה משני בני אדם, אחד אוהבו ואחד שונאו, אוהבו נפרע ממנו מעט מעט, שונאו נפרע ממנו בבת אחת, וממילא מתבאר בזה איך הייסורים הם בחסד גדול לכפר לנו עונותינו, ודייקא מעט מעט כדי שנוכל לקבלו.

[ה] ועונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל' ב) "ותהי עונותם חקוקה על עצמותם". וכל עברה יש לה צרוף אמתיות, וישעבר איזה עברה, אזי נחקק צרוף רע על עצמותיו ועל ידי זה מבינים בחינת הצבור של הלאו הזה שעבר בתוך הטמאה. הינו שמבינים בחינת מלכות, שהוא בחינת דבר אחר לדור, הוא מבינים אותה בתוך העבור, ונותן להם ממשלה. למשל, אם עבר על דבור של הלאו לא יהיה לה אזי מחריב הצרוף הטוב של הדבור, ובונה צרוף רע, ונחקק הצרוף הזה על עצמותיו, ונקום בו. כמו שכתוב (ירמיהו ה'): "עונותיכם הטו אלה", וכתוב (תהלים ל"ד) "תמנות רשע רעה". ועל ידי וידוי דברים יוצא מעצמותיו האמתיות החקוקים עליהם, ונעשה מהם הדבור של הדין. פי הדבור יוצא מעצמותיו, כמו שכתוב (שם ל"ה) "כל עצמתי תאמרנח". ומחריב הפנין והצרוף הרע, ובונה מהם מלכות דקדשה.

וזה שאמרו חכמינו, וזרונם לברכה (פסח ז): בישעה שהלכו ישראל במדבר, היו עצמותיו של יהודה מגלגלין. עד שאמר משה: "שמע ה' קול

[ג] ואי אפשר להשיב המלוכה להקדוש ברוך הוא אלא על ידי וידוי דברים לפני תלמוד חכם. על ידי זה מתקן ומעלה בחינת מלכות לשרשה. וזהו פרושו: (חושע י"ד): "קחו עמכם דברים" זהו וידוי דברים, זה בחינת מלכות, כמו דבר אחר לדור (פנהדרין ח.). דבר, לשון מנהיג ומושל. ושובו אל ה' שיתקנו ויעלו את הדברים, את בחינת מלכות, בחינת אלהים אל ה'. הינו פנ"ל: "בה' אהלל דבר, בא-להים אהלל דבר", הינו שידע, שכל מארעותיו, כלם לטובתו, ויברך על כל הדברים הטוב והמטיב.

סדר המאמר

בזה מתחיל לבאר את העניין העיקרי במאמר שיעקר הדרך לבוא לדעת הוה שכל מאורעותיו לטובתו הוא ע"י וידוי דברים לפני הת"ח שעי"י מעלה את בחינת מלכות לשורשה, ופרטי הדבר מפני מה עי"י הוא עליית המלכות לשורשה חוזר לבאר להלן [אותיות ה-ז], אבל כאן מתחיל ומבאר הדבר בכללות, וזה מה שהתחיל לבאר [באות ב] שהדעת הוה תלויה במה שמעלה את המלכות לשורשה, דהיינו שהוא מחבר שם אלקים לשם הוי"ה, ומבאר כאן [באות ג] שזה נעשה ע"י וידוי דברים לפני ת"ח, שעי"י זוכה לשלימות הדעת שהוא ידיעה שלימה של חסד וגבורה, לידע שהכל הוא לטובה [זה מתבאר באות ד], וזוהו ביאר בכללות את כלל ויסוד העניין, ואח"כ חוזר לבאר את הדבר בפרטות, ומבאר [באות ה] מפני מה נצרך היודוי כדי להוציא את המלכות מהמט"א, ואח"כ [באות ו] מבאר למה נצרך שיהיה היודוי לפני ת"ח ולמה עי"י מחזיר את המלכות לשורשה, ואח"כ מבאר [באות ז] למה צריך שהת"ח יהיה עניו בתכלית, ואח"כ [באות ח] מבאר את עניין היודוי לפני ת"ח שהוא כולל כמה דרגות של התקרבות לצדיק שעי"י זוכה לביטול הישות [שהוא בחי' ביטול המלכות לאו"ם וכפי שיתבאר], ואח"כ [באות ט] חוזר לבאר את עניין הדעת הוה שזוכים לידע שהכל לטובה, שזוהו בדרך רצוא ושוב, כי עיקר ההארה הוא כשזוכים לביטול לאו"ם שאז מאיר הדעת הוה בשלימות, אבל לא זהו התכלית, רק להמשיך את ההארה הוה לתוך בחי' הישות, בחי' ה'שוב, וכפי שיתבאר בעו"ה במקומו, נמצא בסדר המאמר הוא מה שבתחילה מבאר את התכלית שהוא לידע שכל מאורעותיו לטובתו שזוהו מעין עוה"ב [אות א] ואח"כ [באותיות ב-ד] מבאר בקיצור את כללות הדרך והסדר בזה, ואח"כ [באותיות ה-ט] חוזר לבאר את העניין לפרטיו, ואח"כ מבאר המאמר של רבב"ח [והנה כאן לא הזכיר רבינו את היודוי לפני הת"ח, כי התיקון הוא בעצם היודוי שהוא בחי' תשובה אלא שהת"ח מעלה את היודוי ופועל את התיקון בשלימות כפי שיתבאר לקמיה].

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'

עכ"פ כאן מבאר רבינו רק את עיקר הנקודה שעי"י וידוי דברים מעלים את המלכות [בחי' אלקים] לשורשה [בחי' הוי"ה], וזה מרומז בפסוק קחו עמכם דברים ושובו אל ה', דהיינו קחו עמכם וידוי דברים, ועי"י תשובו אל ה', ובדרך רמוז הוא מתפרש קחו עמכם דברים, היינו את בחי' המלכות שנקראת דברים, בחי' דבר שהוא מושל ומנהיג, ושובו אל ה', היינו שתחזירו אותה אל ה', ועי"י נעשה ייחוד הוי"ה אלקים, ויודעים שהכל לטובה בבחי' בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו גם כפשוטו הדברים כי רבינו משתמש כאן גם עם הפשט הפשוט שכזה דברים היינו וידוי דברים, וגם עם הרמוז דהיינו מידת המלכות, וכמו"כ בסוף הפסוק אף שפירשו רבינו בדרך דרש להחזיר את המלכות אל ה', מ"מ אין הדברים יוצאים מידי פשוטם, כי כל אחד ואחד מישראל הוא חלק מהמלכות [כמו שכתב לדייק בביאור הליקוטיוס מהמשך המאמר שעי"י ש'אתה' נכלל באין סוף, עי"י המלכות נכללת באין סוף, יובא לקמיה], וע"כ כשאדם שב אל ה' עי"י תשובה ויודוי דברים, בזה הוא מקרב את

יהודה". שבקש משה מהקדוש ברוך הוא, שיזכר ליהודה הידוי שהתנדה, וכן חזי ליה. וזה דוקא עצמותיו היו מוגלגלין, על שם: "ותהי עונותם תקוקה על עצמותם", ועל ידי הידוי נתתקנו, ועל כל חד לדוכתיה. ויהודה זה בחינת מלכות, רמזו, שפחינת מלכות נתתקן על ידי ודוי דברים.

וזה נעשה על ידי משה, שזכר משה הידוי, כי בן צרוף, שיהיה הידוי לפני תלמיד חכם וכל תלמיד חכם הוא בחינת משה, כמו שאמרו 'משה שפיר קאמרת' וזה שזכר משה הידוי, נעשה כאלו התורה עכשו לפני משה, ועל ידי זה נתתקן בחינת מלכות, ונתרב הצרוף הרע שנתקק על עצמותיו.

התיקון שע"י ודוי דברים

בזה מתחיל רבינו לכאר הדבר בפרטות, ומבאר למה ההתחלה היא מוידוי דברים, כי העונות של אדם גורמים שמהפך את הצירופי אותיות דקדושה שהם בחינת הדיבור של הלא הוזה, והוא מהפכם ועושה מהם צירוף רע, ובוה הוא מכנים את דיבורי התורה האלו שהם בחי' המלכות, לתוך הרע והסמ"א רח"ל, והצירוף הזה נחקק על עצמותיו ממש ונוקם בו [שוהו עניין העונשים על העבירות רח"ל, שהעבירה עצמה נוקמת בו, ומ"מ הוא לטובה כי ע"י נגמר כח יניקתם מהקדושה], אבל ע"י דיבורי הידוי שיוצאים מתוך עצמותיו בזה הוא מוציא את הדיבורים שהכנים לתוך הסמ"א רח"ל ונכנה מהם מלכות דקדושה.

ומביא בזה רבינו את מאמר הו"ל שעצמותיו של יהודה היו מגולגלים עד שביקש עליו משה רחמים והזכיר את הידוי שהתורה וע"י נתתקנו עצמותיו, זה בחינת שהמלכות נתקנת ע"י הידוי דברים ונהנה עיקר עניין הידוי לפני ת"ח מבאר רבינו באותיות הבאים, וכאן לכאן אי"ז עיקר העניין רק מביא רבינו מאמר הו"ל זה של יהודה כדי להביא מקור לעניין זה שהעונות הם על העצמות כי נעשה צירוף רע ונחקק על העצמות ואגב זה ביאר מה שמבואר כאן שצריך שיהיה הידוי לפני הת"ח, או שהביא מקור למה שנתבאר באות זה ולמה שמתבאר באותיות הבאים, וזה כעין סיום לאות זה והקדמה לאותיות הבאים, אבל עכ"פ ביאר העניין של הידוי לפני הת"ח מתבאר באותיות הבאות.

הידוי דברים הוא התחלת הביטול לאור אין סוף

ועל פי המשך המאמר וכללות העניין מתבאר שא"י רק שלב בעלמא של תיקון והוצאת המלכות מבין הסמ"א, אלא הכל הוא חלק מהתיקון של הביטול לאו"ם כדי לידע שהכל הוא לטובה, כי עיקר עבודת האדם הוא לבטל את כל בחי' הישות שלו לאו"ם וע"י זוכה להארת או"ם שמאיר לו שהכל לטובה ואז הוא יכול להמשיך את ההארה וההשגה הזו גם לתוך הישות שלו בבחי' ושוב, אבל עונות הם תכלית ההיפך מזה כי הם תכלית בחי' הישות, מה שהאדם עושה רצונו נגד רצון השי"ת ח"ו רח"ל, וזה עצמו עיקר המלכות דסמ"א, כי המלכות דקדושה הוא בבחי' ביטול לאו"ם בבחי' במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו, ובאמת גם כהיתר צריך לבטל כל בחי' ישות בעולם לאו"ם כמבואר לקמיה שצריך לבטל את כל הד' יסודות להשי"ת ע"י ההתקרבות לצדיק, ואח"כ לקשר את כל התמונות והישות שבעולם לשרשו לאו"ם, אבל ההתחלה היא לא להיות להיפך ממש שזה בחי' העונות שהם תכלית ההיפך ממש ונבאמת אותיות עון הוא אותיות ענו בחילוף אותיות כי זה היפך בחי' הענוה ומחליף בזה את הצירופי אותיות של הענו לעון, כן מבואר בביאור הליקוטין], וזה עניין הידוי דברים שאדם מצמער ע"י שנתרחק כ"כ מהשי"ת עד שהכנים את המלכות [הן המלכות שלו והן כללות המלכות] לתוך הסמ"א ועשה צירופים רעים רח"ל, וע"י עולה המלכות מבין הקליפות והסמ"א, וע"י אפשר להתקדם הלאה לבטל את כל בחי' הישות מכל הד' יסודות ומכל התמונות והדברים שבעולם עד שזוכים להארת או"ם ומאיר הדעת שהכל לטובה [יסוד העניין מבואר ג"כ בביאור הליקוטין].

הרמז בשם יהודה

עוד הוסיף בביאור הליקוטין עניין נפלא מה שעניין זה של תיקון המלכות נרמז בשם יהודה, כי יהודה הוא בחינת מלכות כמבואר להדיא בלשון רבינו

כאן, ובחינת יהודה נרמז עניין הידוי וההודאה [יודה הוא לשון ידוי וכן לשון תודה, ושייך גם לכתוב יהודה שזה אותו משמעות], וממילא בשם זה עצמו נרמז עניין הידוי שעל ידו זוכים לתקן את בחינת המלכות ולהחזירה לשורשה בבחי' ה' הוא האלקים, וע"י יודעים שגם הידוי הוא חסד וזוכים ליהודאה ולומר על הכל הטוב והמטיב, והוא נפלא מאוד.

ומוסיף שם בזה עוד עניין נפלא שיהודה' הוא שם הוי"ה עם ד' בפנים, כי הד' היא בחינת המלכות שהיא עניה ודלה ולית לה מגרמה כלום כמובא, אבל ע"י הידוי מעלים אותה לשורשה ומגלים שגם כשהיא בדלות ובירידה [בחי' דין], באמת היא מחוברת לשורשה שהוא שם הוי"ה [עוד שהיא ממש בתוך אותיות הוי"ה בשם יהודה], וע"י זוכים לתודה והודאה וכנ"ל.

[ו] וזה בחינת החזרת המלכות לשרשה, כי שרש המלכות הוא אש, כמו שאמרו חכמינו, וזרונם לברכה (פנהרין קא): 'למה טעה נבט? שראח שניצא אש מאמתו; והתורה נקראת אש, שמשם המלכות, כמו שכתוב (ירמיהו כ"ג): "הלא בה דברי כאש", וכתוב (משלי ח): "כי מלכים ימלכו". ועקר התורה הם התלמידי חכמים, כמו שאמרו חכמינו, וזרונם לברכה (מכות כ"ב): 'במה טפשי דקמא מקמי ספר תורה, ולא קמא מקמי צורבא מדברבנן'.

וזהו (במדבר ל"א): "כל דבר אשר יבא כאש תעבירו כאש". דבר זה בחינת מלכות, שנמשך בתוך הטמאה בתוך חמימות היצר, כמו (קדושין פ"א): 'נרא בי עמרם'. תעבירו כאש תקונו על ידי אש, הינו ודוי דברים לפני תלמיד חכם כנ"ל.

וזה לשון עברה, שהצרוף של עברה עובר בתוך עצמותיו, מעבר אל עבר. ומצוה לשון התחברות, כשעושה תבילות תבילות של מצוות, (ויקרא רבה כ"א): 'אזי נתחברו שברי עצמותיו, כמו שכתוב (תהלים ל"ד): "שומר כל עצמותיו"'.
עניין הידוי לפני ת"ח

בזה מבאר את עניין הידוי לפני ת"ח, שזה בחי' החזרת המלכות לשורשה, כי שורש המלכות הוא אש, דהיינו אש התורה, ועיקר התורה היא התלמידי חכמים, ועל כל דבר אשר יבוא כאש, היינו הדיבורים שנפלו לאש של היצר הרע, תעבירו כאש, שהם חוזרים ונתתקנים ע"י אש התורה.

והמובן בזה שעיקר התיקון הוא מה שהאדם יתעורר לצאת מתוך הסמ"א ולהתוודות דיבורי תשובה לפני ה' וע"י לחזור אל ה' ולהחזיר את המלכות אל ה', אלא שהאדם מצד עצמו הוא כ"כ רחוק מזה, כי הוא עדיין במצב שעונותיו חקוקים על עצמותיו, והעבירה עוברת מעבר אל עבר שוהו לשון עבירה, ואיך יזכה להתעורר בזה לשוב אל ה', וק"ו איך יזכה להגיע לתכלית הביטול לאו"ם שבשביל זה צריך לבטל את כל הד' יסודות ולראות בכל תמונה וישות בעולם את אלוקותו יתברך לידע שזה נמשך מאו"ם ב"ה, והאדם כ"כ רחוק מכל זה ע"י עונותיו, ע"כ האתערותא דלתתא שלו הוא לבוא לפני הת"ח [שהוא זכה לביטול לגמרי אל או"ם, בבחי' תכלית הענוה וכמו שיתבאר באות ז] וע"י יש לו כח של מהרה, שכל מי שמתחבר עמו ומתקשר אליו הרי הוא מתקשר בזה לאו"ם [בבחינת מה שאמרו חז"ל כמסכת כתובות דף קיא ע"כ 'זאתם הדבקים בה' א-להיכם חיים כולכם היום וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב כי ה' א-להיך אש אוכלה, אלא כל המשיא בתו לתלמיד חכם והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה, ויומתק מאוד על פי המבואר כאן שהת"ח הוא בחי' אש, כי הוא בטל לאו"ם בתכלית הענוה והביטול אבל לאו כל אדם זוכה לזה], וע"י יזכה להיטהר מעונותיו בבחי' תעבירו כאש' שהוא ליבון והגעלה מכל הטומאות שנכנס בו מעבר אל עבר, וכך הוא ההתקרבות לת"ח שבוה מאיר על האדם או"ם ונטהר מכל עונותיו [והיינו דיש בזה כ' בחינות, א' שכשהאדם שהוא בחי' מלכות מתקרב אל הת"ח שהוא בחי' שורש התורה, בזה עושה אתערותא דלתתא של החזרת המלכות לשורשה, ע"י שהוא מתקרב לת"ח, כ' שהת"ח שזכה לביטול כזה יכול למהרו מכל עונותיו ולהאיר לו דרך

איך להתחיל להתקרב להשי"ת ולבטל את כל הישות שלו, ואמנם יש בזה נקודה נוספת והיא מה שהת"ח מעלה את הודיו שלו אבל זה לכאן תולדה מהנ"ל.

עבירה ומצוה

והנה רבינו מביא בזה שזה פירוש עבירה, על שם שהיא עוברת מעבר אל עבר, ומצוה היא לשון התחברות, ולכאן צ"ב למה הזכיר כאן עניין מצוה הרי המדובר כאן על מהרה מעבירות ולמה הזכיר כאן מהו מצוה, ונראה לכאן שמרמז בזה למה שמבואר להלן (באות ה) שיעקר הודיו לפני הת"ח הוא שעי"ז הת"ח מאיר לו דרך לפי שורש נשמתו, וי"ל שלכן הזכיר כאן עניין מצוה כי הודיו לפני הת"ח יש לו שני מטרות, גם להיטהר מהעבירות, וגם לזכות למצוה היינו לצוותא וההתחברות עם ה', לבטל את כל הישות שלו עד שיוכה לתכלית הדבקות, וייתכן יותר שיעקר מהרה מהעבירות תלוי כפי מה שהאדם מתעורר ברצון לבוא ולקבל דרך מהצדיק לפי שורש נשמתו איך להתקרב להשי"ת, ולבטל את כל הרע שבד' יסודות, ולקשר את כל התמונות והישות לאווא"ם, כי עיקר עבודת האדם תלוי בבחירתו, אלא שיש כח ע"י התקרבות לצדיקים לקבל כחי' של אתערותא דלעילא של כפרת עוונות והמשכת אווא"ם אבל הכל תלוי באתערותא דלתתא, ועיקר האתערותא דלתתא הוא זה עצמו כמה האדם מהפש את זה ועושה איזה השתדלות להתעורר בעניין זה.

בזה מבאר מה שצריך שהת"ח יהיה בבחי' תכלית העונה ועי"ז יש כח בידו להעלות את המלכות ועי"ז לכפר על עוונותיו, והיינו כי ע"י שהוא בטל בתכלית לאור אין סוף, יש לו כח לבטל גם את הרע של כל המתקרבים אליו, עכ"פ בשעושים איזה אתערותא דלתתא של וידוי לפניו שבוה הם מתעוררים בביטול לאווא"ם כי במלים אליו שהוא מבוטל לאווא"ם ועי"ז יש לו כח להמשיך מהרה על העוונות בבחי' תעבירו באש כמבואר לעיל, וממילא מתכפרים העוונות, בבחי' נושא עוון וכו' לשארית נחלתו למי שמושים עצמו כשארית וכמבואר בר"ה יז ע"ב ומבואר שיש בזה כח של כפרת עוונות ומבאר רבינו שאי"ז רק מידה בעלמא של מדה כנגד מדה אלא שע"י ביטולו אל הין סוף, מתבטל כל הרע וממילא מתכפרים כל העוונות ועל דרך זה הוא אף אצל המתקרבים אליו, כי בעצם ההתקרבות אליו הם מתעוררים בהתעוררות של תיקון המלכות ע"י שמקבלים מלכותו של הת"ח, בבחי' ויהי בישורון מלך שקאי על משה רבינו, ועי"ז מלכותו של משה רבינו נתתקנה מלכות דקדושה (כי עיקר המלכות הוא ביטול לאווא"ם ועי"כ ע"י המלכות של הצדיק שבטל לאווא"ם זה עצמו תיקון המלכות דקדושה).

בחינת החכמה המוזכרת כאן

והנה רבינו מבאר באריכות שזה תלוי בענווה, וזה שאמר משה רבינו ואם אין מחני נא, היינו שאם אין לי כ"כ עניויות שאוכל לכפר על עוון העגל, א"כ מחיני נא שלא אכשל בגדלות כשאני רואה סיפור שבחי בתורה, אבל קודם לכן הזכיר רבינו שזה ע"י חכמתו, וצ"ב מהו עניין חכמה זו, ואמנם הזכיר רבינו שגם החכמה היא בחינת ענוה בבחי' והחכמה מאין תימצא, אבל עדיין צ"ב א"כ מה כן הנקודה של החכמה, ובפרט שבכל המאמר הזה מדגיש רבינו את הלשון 'תלמיד חכם' והיינו על פי לשון הפסוק הזה ואיש חכם יכפרנה, וצ"ב מה ענין החכמה לכאן.

[ז] וְזֶה פִּירוּשׁ (משלי ט"ז): "חִמְתָּ מִלֶּךְ מִלְּאָכֵי מוֹת", כִּי חִמְתָּו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְלֵי הַמַּלְכוּת שֶׁהַשְּׁפִיל עַל יְדֵי עוֹנוֹתָיו, "וְאִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרְנָה", חֵינּוּ בְּחִינַת תְּלִמּוּד חָכֵם, בְּחִינַת מוֹשֶׁה, הוּא יִכְפֹּר לוֹ. כִּמּוֹ שֶׁפְּתוּב (מִיְכָא ז): "וְעָבַר עַל פֶּשַׁע לְשֹׂאֲרִית", לְמִי שֶׁמּוֹשִׁים עֲצָמוֹ בְּשִׁירִים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יז). נִמְצָא, בְּשִׁבְא לְפָנֵי תְלִמּוּד חָכֵם וּמוֹצִיא כָּל צָרוֹפוֹ לְפָנֵי תְלִמּוּד חָכֵם, וְהַתְּלִמּוּד חָכֵם הוּא בְּחִינַת מוֹשֶׁה, שֶׁמּוֹשִׁים עֲצָמוֹ בְּשִׁירִים, כִּמּוֹ שֶׁפְּתוּב (בְּמִדְבָר י"ב): "וְהָאִישׁ מוֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד", וְעַל יְדֵי זֶה נִקְרָא אִישׁ חָכֵם, כִּמּוֹ שֶׁפְּתוּב (אִיּוֹב כ"ח): "וְהַחֲכֵמָה מֵאֵין תִּמְצָא" (עֵין סוּטָה כא). וּבְזֶה יֵשׁ כַּחַ לְתְּלִמּוּד חָכֵם לְכַפֵּר, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: וְאִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרְנָה.

ובשביב זה, בשתתפלל משה על חטא העגל אמר (שמות ל"ב): אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא. כי זה מן הנמנע שלא יבוא לאדם איזה גדלות, שישומע שמספרין שבהו, כל שכן ששמלה גדול משבח ומפאר את האדם, אזי בודאי מן הנמנע שלא יבוא לו איזה גדלות, אבל צריך לזה פטול כל הרגשותיו והמריותיו, אזי יוכל האדם, לשמע שבהו, ולא יבוא לו שום גדלות, כמו משה רבינו, שראה פתוב בתורה: וידבר ה' אל משה, ויאמר ה' אל משה, וישראל קראין בכל יום בתורה שבהו של משה, והוא בעצמו מספר להם שבהו, ולא היה למשה שום התפארות וגדלות מזה, כמו שפתוב: ויהי משה ענו מאד, ויבדאי על ידי ענותנותו, היה כח ביד משה לכפר עיון העגל. כמו שפתוב: ואיש חכם יכפרנה.

וזה שטען משה: ואם אין, הינו לא תשא חטאתם, בזה אתה מראה, שאין לי כל כך עניויות, שאוכל לכפר להם עיון העגל. כן בשתי "מחני נא", כדי שלא אכשל בגדלות, שאני רואה ושומע בכל עת ספור שמי ושבהו בתורה, כי מי יוכל לעמד בזה, שישמע ספור שבהו ולא יתנאה, אם לא ענו גדול, ואם אני ענו, צריך לה שתשא חטאתם, כמו שפתוב: ועובר על פשע לשארית וכו'.

וזה (דברים ל"ג): ויהי בישרון מלך, הינו שמלכות עליה לשרשה, כמו שפתוב (תהלים ל"ז): וענוים ירשו ארץ, וארץ היא דינא ומלכותא, כמו שפתוב (איוב ט): וארץ מתקוממה לו.

ונראה דענין החכמה האמור כאן הוא מה שמבואר לקמן (באות ט) וְכָל הַדְּבָרִים וְהַיְשׁוּת שֶׁבְּעוֹלָם הֵם מְהֻאָזְנִוּת, חֵינּוּ מִמְּלָכוּת, כִּי יִשׁוּת הוּא מְחַמַּת הַמְּלָכוּת, שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּנְּגֵּל מְלָכוּתוֹ בְּעוֹלָם, וְעַל יְדֵי זֶה נִרְאָה אֵת הָעוֹלָם מֵאֵין לִישׁ, וְכָל הַרְצוֹנוֹת, חֵינּוּ הַתְּמוֹנוֹת וְכָל הַיְשׁוּת, חֵינּוּ בְּחִינַת מְלָכוּת מְקַבְּלִים חֵינּוּתָם מִרְצוֹן אֵין סוּף, וְזֶה עִיקַר הַחֲכֵמָה שֶׁל הַחֵכֵם הַעֲנִיּוּ הָאֲמִיתִי, שֶׁהוּא בְּטַל לְגַמְרֵי לְאוּוּא"ם וְעִי"ז הוּא מְבַטֵּל כָּל דְּבַר בְּעוֹלָם לְאוּוּא"ם ב"ה וּמְקַשְׂרוֹ לְשֵׁרְשׁוֹ, וְעִי"ז יֵשׁ לוֹ כַּח גַּם לְבַטֵּל אֵת הָאָדָם הַמִּתְקַרֵּב אֵלָיו אֶל אוּוּא"ם ב"ה שְׁעִי"ז מְבַטֵּל כָּל הָרַע שְׁלוֹ וְדו"ק.

ויש ללמוד דבר זה מתוך דברי מוהרנ"ת (בליקוטי הלכות הלכות גבית חוב מהלקוחות ואפותיקי הלכה ב אות ג) שכתב לעניין מה שהקדש מפקיע מידי שעבוד וז"ל כי קדשת הגוף הוא בחינת פטול הישות והגוף, כי נכלל הדבר בקדשה עליונה, כי כל הדברים שבעולם צריכים להפיל בשרשם בבחינת אין, וכשמקדיש הדבר קדשת הגוף אזי נכלל מיש לאין, כי נקרא עליו שם קדש וקדש היא בחינת חכמה פמוא והחכמה מאין תמצא, כמו שפתוב רבינו שם בפמאמר הנ"ל. ועל כן מפקיע מידי שעבוד, כי נתבטל העבדות לגמרי, כי עקר העבדות בבחינת גוף וישות על ידי שמגביר, הם ושלום, החקר על הצורה, אבל על ידי קדשת הגוף שנקבל הגוף בקדשה ועולה מיש לאין בחינת קדש כנ"ל אזי נתבטל העבדות לגמרי כנ"ל והבין, משמע להדיא מלשוננו שזהו בחי' החכמה האמורה כאן, לבטל כל דבר לשרשו בקדושה העליונה וק"ל.

דרשתי קרבתך ||| המשך מעמוד ב

וזהו החטא החמור של לשון הרע – שהאדם מרגיל על עצמו ועל אחרים, ובודק כל הזמן לפי קריטריונים שהוא החליט מה זה טוב או רע, ועל פי זה שופט את עצמו ואת יכולותיו, ושופט את אחרים ואת דרגתם ומעמדם. ולא כפי הדעת של הצדיקים. כי מי שחולק על פי דעת הצדיקים, יודע שאי אפשר לשפוט כלום ממה שנעשה עם האדם, רק ממה שנעשה בלבו כמה רצונות טובים יש לו, ואז, גם אם יש לו אין סוף עליות וירידות – כולם הם כלים לקרב אותו לחשב יתברך, ומי שיודע זאת אינו מרגיל.

ולכן, התיקון לזה הוא ציבית שמוזכרת בפרשה. ששם אנו מוזהרים שלא להיות מרגלים – ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, לא לתת לעיניים וללב להסיק מסקנות, אלא ללבוש ציבית שמכסה את הגוף, ונותנת לנו כח לעצום את העיניים, שלא לראות ברע, אלא רק להיות באמונה. ובזה מרומז גם האור של חנוכה (שמוזכר ברמז וראשי תיבות בפרשה זו, בפסוק 'היזה כנגדל חסוד' וכאשר נישאת), שאז מאירה הדעת של הצדיקים, וקיצרתי.

הירידה ומציאות העוה"ז כי זה עיקר רצונו יתברך בכחינת זאבית תהילה מקרוצי עפר מגושי חומר'.

פרשת הטאת ע"ז

וזה בחי' פרשת הטאת ע"ז, לידע ולהודיע שגם מתכלית הנפילה לחטא ע"ז יש אפשרות של תיקון ועלייה ע"י וידוי וקרבן וכי הכהנים הם בחי' הצדיקים שמעלים את הוידויים, וכל הכהנים מקבלים כוחם משמן המשחה שעשה משה וכמובא, נמצא שכוחם נמשך מבחי' משה וע"כ כשמביאים קרבן ומתודין הוא בחי' וידוי דברים לפני הת"ח בחי' משה, כי העיקר הוא לידע ולהאמין שהשי"ת רוצה בנו תמיד ואז יש תיקון בכל מצב אבל לא לחשוב שאין רצון השי"ת בנו מחמת קטנותנו שזה בחי' קטרוג המלאכים, בחי' זנהי בעינינו כהגבים וכן היינו בעיניהם, שזהו פגם חמור מאוד מאוד [כמבואר שם בדברי מוהרנ"ת באריכות].

פרשת חלה ונסכים וציצית

וזה בחי' פ'ר' חלה שעיקר רצון השי"ת הוא דייקא שנאכל מלחם הארץ, ובוה נפריש חלה ונגלה את מלכותו יתברך עד שנוכה להארת הרצון בחי' ביטול לאווא"ם בשעת האכילה, וזהו ג"כ עניין פרשת נסכים שהם יורדין עד לתהום, להארות ולגלות שעיקר הנחת רוה למעלה הוא דייקא מה שמעלים את המקומות הנמוכים ומאירים שם את אווא"ם, וזהו בחי' פ'ר' ציצית שהוא חותם המלך שמזכיר לאדם תמיד את מלכותו יתברך, ואפילו במקומות המטונפים, וכמובא בדברי מוהרנ"ת בהל' ציצית שמהאי טעמא נכנסים עם הציצית גם למקומות המטונפים, כי זוהי סגולת הציצית להזכיר לאדם את השי"ת גם בתכלית הירידה (וכמובן בגמ' מנחות מד ע"א יעו"ש), נמצא שכך זה הוא בחי' התיקון לחטא המרגלים וכנ"ל.

עניין הטא המרגלים מבואר באריכות בדברי מוהרנ"ת (הלכות נדרים הלכה ד אותיות יב-יח) שהם היו בבחי' דרי מעלה ועל כן רצו להישאר כמדבר ששם היה הנהגה של דרי מעלה, בחי' ניסים למעלה מן הטבע, ולא רצו להיכנס לארץ ישראל ששם היא העבודה של דרי מטה, יעו"ש באריכות נפלאה, וזהו ג"כ העניין המבואר כמאמר זה (אות ט) שגם הביטול לאווא"ם מוכרח להיות בבחי' רצוא ושוב 'כי הקדוש ברוך הוא רוצה בעבודתנו, כמו שכתוב: 'אָבִיב תְּהַלֵּךְ מִגּוּשֵׁי עֶפְרָי, מִקְרוֹצֵי הַמֶּרְ, וּבְשִׁבִיל זֶה צְרִיף שְׂלֵא יִשְׂאָר בְּן, אֶלָּא עַד עַת שְׁבִיבֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ וְיִטַּל נְשִׁמְתּוֹ, וְבוּה פִּגְמוֹ הַמְּרָגְלִים כִּי הֵם רִצּוּ לְהִישָׁאָר בְּהַנְהַגַת הַמְּדַבֵּר שְׁחִיא בְּחִי' בִּיטוּל לְאוּר אִין סוּף בְּאוּפֵן תְּמִידִי, בְּחִינַת דוּר דְּעָה, שׁוֹכּוֹ תְּמִיד לְדַעַת הַשְּׁלִימָה לְיַדַע שְׁחִי' הוּא הַאֲלֵקִים וְכּוֹמּוֹ שְׁמִבִּיא רְבִינוּ ז"ל שֵׁם אֵת הַפְּסוּק 'אַתָּה הָרַאת לְדַעַת כִּי ה' הוּא הַאֲלֵקִים, וּמְפַרֵשׁ שְׁאֵמֵר לְדוּרוֹ שְׁרֵאוֹי לְהֵם לְדַעַת יַדִּיעָה זוֹ כִּי הֵם זְכוּ לְהַתְּנַלּוֹת זוֹ כַּעַת מִתֵּן תּוֹרָה וְגַם כֹּל הַהַנְהַגָה בּוֹמֵן הַמְּדַבֵּר הִיטָה הַנְהַגָה שֶׁל נֶס, אֲבָל זֶה פִּגְם גְּדוֹל כִּי רִצּוֹן הַשְּׁי"ת הוּא שְׁנַגְלָה אֵת מַלְכוּתוֹ יתְּבַרַךְ דִּיִּיקָא מִתּוֹךְ הִישוּת וְהַתְּמוֹנָה שֶׁל זֶה הַעוֹלָם, לְבַטְלֵן וּלְקַשְׁרֵם לְשׁוֹרֵשׁם לְאוּוֹ"ם, אֲבָל לֹא כְּבִיטוּל מוּחַלֵּט, רַק בִּיטוּל מִתּוֹךְ מְצִיאוֹת הַעוּה"ז, שְׁחִיא בְּחִי' יִשׁוּת, בְּחִי' גִּלּוּי הַמַּלְכוּת, וְע"כ נַעֲנֵשׁוּ שְׁלֵא לְהִיכַנֵם לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא הִכִּינוּ כָּלִים לְאוּר הַזֶּה.

הפרשיות שאחר הטא המרגלים הם בחינת התיקון לחטא זה

וזהו עניין הפרשיות שאחר פרשיות המרגלים שכולם הם עניין התיקון לעניין זה וכי בפשטות ספר כמדבר אינו ספר של מצוות, ומובן מזה לכאן שכל הפרשיות האלו שאחר הטא המרגלים הם בחי' תיקון לחטא המרגלים, שהכל הוא בחי' זו שאפשר להתקרב להשי"ת גם מתוך תכלית הירידה, ודייקא מתוך

עלון המקורבים
 ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון האימייל, למוקדי החפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו המקורבים: 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM
 * * *
 ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11818 (בכל האזנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושהיא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!
 * * *
 נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדוויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

קו 'זזיכי הישיבות - ברסלב' בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א	
שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת הגליון הנפלא 'הקבצו'.
שלוחה: 3	לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאר הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה ויעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 4\5 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהר"א"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזוה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברותות ברחבי הארץ. 2 - להשאר הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - קוי תוכן נוספים (מרכזיות: ברסלב \ פנימיות התורה \ האמונה). 2 - שירי ברסלב. 3\4 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

שפתי ר' קלמן דובבות: שיר וניגון חדש שירד לעולם בזמן התבודדות של הרה"ח ר' קלונימוס קלמן גולדשמידט זצ"ל ולמנגן הרה"ח ר' גיא-צבי מיניץ שליט"א • מאת: ברסלב גלובל

קחו לי מנגן: לרגל היארצייט של הרה"ח ר' קלונימוס קלמן גולדשמידט זצ"ל יצא לאור שיר וניגון חדש שירד לעולם בזמן התבודדות של הרה"ח ר' קלמן זצ"ל ושל המנגן הרה"ח ר' גיא-צבי מיניץ שליט"א (כמו שאפשר לשמוע בהקלטה הנדירה המצורפת בתחילת השיר המתעדת את ירידת הניגון לעולם).

מילות השיר הן המילים שהרה"ח ר' קלמן זצ"ל ויבלחט"א הרה"ח ר' גיא צבי מיניץ שליט"א היו אומרים להשם יתברך בתחילת כל התבודדות ואליהם מצטרף בקולו המפורסם תלמידו ומקורבו של ר' קלמן זצ"ל וחברו של הרה"ח ר' גיא-צבי מיניץ שליט"א – איש התקשורת והשדרן ר' צבי יהוקאלי הי"ו. מילות השיר: ריבונו של עולם הריני להודיעך, שבאתי לכאן לשעה תמימה לחיות איתך, ואף על פי שאתה בכל מקום, אין כמו כשאני ואתה לבד, יהיה מה שיחיה אני הולך לעמוד פה, גם אם לא יצא לי אפילו דיבור אחד, הוי אבא שמור לי על התמימות, די נמאם להרגיש רחוק, הגן-עדן הזה של ההתבודדות, כמה שזה מותק, עם לב גדול רגיש וכוסף, שמנגן ושר לכולם, תנו בי אמון תראו בי את הטוב, אל תגעו לי בתם.

ניתן לשמוע את השיר בקו הנייבי-הישיבות – ברסלב: 077-31-40-331 בשלוחה: 82. שימו לב: בתחילה יש הקלטה לא ברורה כ"כ ולאחר-מכן יש הקלטה איכותית מאולפן.

שמחת הברית לבן המשפיע הרה"ח ר' ישראל מאיר גלינסקי שליט"א יו"ר ארגון 'הקבצו'

בְּרִית קוֹדֶשׁ • השבוע התקיימה שמחת הברית לבן המשפיע הרה"ח ר' ישראל מאיר גלינסקי שליט"א, יו"ר ארגון 'הקבצו', בביהמ"ד ברסלב 'מאירת עיניים' • 'בְּשֵׁם שְׁנֵכֶם לְבְרִית בֵּן יַכְנֵס לְתוֹרַה לְהוֹפְתָּה'... • מאת: אומן שלום

הסבא הרה"ח ר' בצלאל גלינסקי שליט"א כובד בסנדקאות, והרה"ח רבי ניסן דוד קיוואק שליט"א כובד בכרכות.

נקודות אור בנתיבות החיים! \ \ \ 'החיזוק היומי' – קצר ולענין!

חיים טובים

לא אכפת לי

ראית פעם תינוק?

כל מה שקורה לידו, כל מה שמדברים בסביבתו – חולף 'מעליו'.

לא מוזיז לו בכלל.

האדם הוא יצור חברתי.

הוא אוהב להיות 'בקשר' עם העולם. כל דבר שהוא רואה או שומע – גורם לו להגיב. אפילו אם זה לא דברים שקשורים אליו. קשה לראות מודעה 'צועקת' ולהישאר אדיש כלפיה (והברות הפרסום מנצלות היטב את התופעה), ועוד יותר קשה לשמוע דיון סוער ולהישאר מן הצד, גם אם הנושא הוא אודות החללית לירח.

אם זה דברים שקשורים אליך, כמעט בלתי אפשרי להתעלם. אם מישהו מדבר אליך או עליך – על יד האוזן; אם מישהו צוחק עליך, צועק עליך, או מחייך אליך – אין סיכוי שלא תרגיש משהו, וכמעט אין סיכוי שלא תגיב במשהו.

אם תראה מישהו שמצליח להישאר אדיש, ולא להניד עפעף – למרות הכל, יש לשער שהוא אדם מאוד מוזכך, שעבד על עצמו הרבה להגיע למדת ההשתוות, עד ששום דבר לא מצליח לערער את שיווי משקלו, להוציא אותו משלוותו, ולגרום לו לעשות תנועה בלתי מוכרחת.

אבל, למרבה הפלא – כל תינוק עושה את זה. עומדים סביבו, מכרכרים סביבו, מדברים אליו, צוחקים עליו, צועקים מסביב, ועושים הכל כדי להסב את תשומת לבו – והוא, כאילו לא ארע כלום. שוכב בשלוחה, בעיניים עצומות או פתוחות, ולא מגיב כלום, מדת ההשתוות בהתגלמותה.

האם הוא עבד על זה, ואם לא – איך הוא הגיע לזה.

יש רק סיבה אחת שגורמת לאדם 'להגיב' – והיא: זיהוי של הסביבה כ'זולת'.

אם יש כאן עוד 'מישהו', שהוא לא 'אני' – והמישהו הזה אמר משהו או עשה משהו, אני מוכרח להגיב. כי אם לא, אז הוא קיים ולא אני. הקיום של 'הזולת' מאיים על הקיום של 'עצמי', ולכן אני מוכרח להגיב כדי להבטיח לעצמי שאני קיים.

* * *

אחד מהפלאים הגדולים – הם ללא ספק המנהרות.

הם נחפרים מתחת הקרקע, ובתוככי הרים – במשך שנים על גבי שנים. כל יום עוד מטר ועוד מטר, כשביתניים אף אחד מסביב לא מבחין שקורה כאן משהו. מתחת לאף שלנו הולכת ונחצבת מנהרה ענקית בקוטר של עשרות מט"ר וברדיוס של קילומטרים – ואנחנו לא רואים כלום ולא שומעים, ולפעמים גם לא יודעים.

ופתאום – ביום אחד, נפתחת המנהרה לשירות הציבור. ובשעתא הדא וריגעא הדא – אתה מוזמן לנסוע נסיעה ארוכה ומדהימה בתוככי מנהרה, שכל מטר שבה נחצב ביגע וביזע במשך שעות ארוכות, ואתה גומע את זה בתוך שניות או דקות. לא יאומן.

בכל דבר בעולם זה כך. לבנות בניין ואו למלול כביש – לוקח שנים, ואחר כך – ברגע אחד אתה נהנה מכולו. אבל שם לפחות רואים בעיניים את התהליך; רואים את הפירת היסודות (בבניין), ואת ניסור ההרים (ככביש), ואת התהליך של הבנייה והסלילה, עד שזה מוכן לשימוש. לעומת זאת, במנהרה – במשך כל התהליך לא רואים כלום, ופתאום זה נפתח ואתה שואל את עצמך: איפה כל זה היה עד עכשיו.

* * *

כך גם בלידה.

זה מתחיל בשקט בשקט. אף אחד בעולם לא יודע על זה, אבל זה מתחיל להתרקם יום אחר יום, פרט אחר פרט – עד שפתאום מגיע ילד שלם לעולם, עם רמ"ח איברים ושס"ה גידים. ואתה שואל: איפה זה היה, ומניין זה נהח.

כך גם בתחיית המתים – לא רואים אותם. קברת אותם ומבחינתך זה נגמר. אבל בפנים מתרחש לו תהליך של זיכוך ובנייה מחדש, ופתאום ברגע אחד – יקום אדם מתוקן, בלי להבין מתי ואיך זה קרה.

ומכאן נלמד – שכך גם במשך החיים. כשאתה חי את היום-יום שלך, מתחת לפני השטח מתרחשים דברים שקשורים אליך, ואתה אפילו לא יודע עליהם. נדמה לך שאתה יודע הכל על עצמך ועל מה שקורה אתך, ומה שאתה לא רואה ולא יודע – לא קיים. שמויות. מנהרות שלמות ועולמות שלמים נחפרים ומתקמים מתחת לאף שלך בלי שתדע, ויום אחד – פתאום תגלה מנהרה שמביאה אותך למקום שחלמת להגיע לשם – בתוך שניות.

אז מה אתה כל כך ממחר להסיק מסקנות על עצמך, על יכולותיך, ועל עתידך? אתה חושב על בניינים ועל כבישים, ואת זה אתה לא רואה באופק. אבל – על מנהרה, חשבת?

לתינוק אין ספק שהוא קיים – כי הויץ ממנו אף אחד לא קיים. אין כאן אף 'זולת' שמאיים על קיומו, ומצריך אותו להגן על עצמו. כי כל מה שיש בעולם – זה הוא ורק הוא. וכל מה שמסביב – הוא אוטומטי חלק ממנו. כמו שיש לו אצבעות – יש פה גם אנשים. הכל משתלב בתוך העולם של 'עצמו'.

וזה המציאות האמתית. האמת, שאין כאן אף אחד מלבדך, ואין מישהו או משהו שיכול לאיים על קיומך. כי אתה כאן ויהי מה. ומהמקום הזה – אתה יכול להרגיש אחרת עם כל מה שקורה סביבך ואתך, ולקבל את זה בשוויון נפש הרבה יותר.

תרגיל פשוט: לשבת כמה דקות בתוך אזור סואן, ולהסתכל כביכול 'מבחוץ' – מתוך מחשבה כאילו כל מה שקורה פה, הוא בשבילך, רק בשבילך. אין פה לאף אחד שום חשבון אחר הויץ ממך. זה מרתק ומענג. ופתאום, אין לך שום צורך להגיב כלום.

* * *

האמת העוד יותר אמתית. שגם אתה לא נמצא כאן. רק ה' יתברך. וכל מה שקורה כאן – כולל המציאות שלך, הוא חלק ממנו. זה הכל. ואם כך, על מה הרעש. שב רגוע, הכל מתנהל כמו שצריך. זו היא מדת ההשתוות האמתית, אבל ההתחלה היא: תחיה תינוק, ותחשוב שאין עוד מלבדך, ואז תוכל גם להאמין שאין עוד מלבדך.

מהלך תת קרקעי

נסעת פעם במנהרה?

חשבת כמה זמן עבדו על כל מטר, שאתה כעת נוסע אותו בחלקיק שנייה?

* * *

הגמרא (ברכות טז) לומדת תחיית המתים בקל וחומר מלידה – אם בלידה שתחילתה בחשאי (בעת יצירת הולד), סופה בקולי קולות (בעת לידתו), קבורה שנעשית בקולי קולות בוודאי תסתיים בקולי קולות (בעת התחייה).

יש כאן הגדרה מהותית – למה שקורה בלידה ובתחיית המתים, וממילא בהרבה תחנות חשוכות בחיים שלנו. וההגדרה היא – 'תהליך' בלתי נראה.

זכויות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	למרטים
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חברות חניכי הישיבות ב"ב	פעם בשבוע	0548487317
בני ברק קרית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש קרית ספר	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387
רח' מסילת יוסף 34 (מאתרי 'בר כל')				
תפילות שיעורים מלווה מלכה ועוד				
לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו חניכי הישיבות – ברסלב, בשלוחה: 72				

עזרו לנו להגדיל את ההפצה! ע"י תרומה במכשיר 'קהילות' הפשוט: 'עלמא דאורייתא' תרמו וכתבו: עבור 'המקורבים' תזכו למצוות!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת שלח ולשבוע פרשת קרח

יום	חודש סיון	הדף היומי מסכת ערכין	משנה ברורה עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות חלק ז	העמוד היומי תיקוני הזהר
ז	יט	ו	חורה	מז:	סב	כו.
א	כ	ז	שפן, ו-ז	מח.	סג	כו:
ב	כא	ח	שפן, ח-ט	מח:	סד	כח.
ג	כב	ט	שפן	מט.	סה	כח:
ד	כג	י	שפן, שפט	מט:	סו	כט.
ה	כד	יא	שצ, שצא, א	נ.	סז	כט:
ו	כה	יב	חורה	נ:	סח	ל.
התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ז.						